Զ. ՏԱՐԻ ՇԱԲԱԹ 17 ՄԱՐՏ 1901 ԹԻՒ 21

ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Rev Père G. Kalemkarian Michitaris
te ngasse № 4 Vienne

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուլկարիոյ համար Տարեկան 12 ֆր.
» » Վեցամսեայ 6 ֆր.
Արտասահմանի համար (Երկու թիւր մէկ ծրարով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
Ամերիկայի » 2.60 տոլ. վեցամս 1.50

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԵԼԻ

Հաւատակ դրամ եւայլն դրկել հետեւեալ հասցէով

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՒՈՒՆՔ» ԼՐԱԳՐՈՅ. — ՎԱՐՆԱ (Պուլկարիա)

Редакция на вѣстникъ „Иравункъ“ ВАРНА (България)

Rédaction du journal „Iravounk“ VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք եւ չեն դրկուիր եւ յարմար դատուածները միայն կը հրատարակուին ամբողջովին կամ մասամբ։

Ծանուցման տողը 20 սանթիմ. երեքին աւելի անգամներու համար 20 0/0 զեղչ կը տրուի։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ԿՈՉԸ

—

Մեր նախորդ թուով հրատարակեցինք վառնայի կարգ մը երիտասարդներու կողմէ ստորագրուած **ԿՈՉԸ**։

Մեր ընթերցողները հոն որոշապէս տեսան հայրենիքի դատին յաջողութեանը համար մեր չեղոք դասակարգի այդ ներկայացուցիչ ներու անկեղծ եռանդը թէ՝ Ազգ. Ս. Դատին աշխատողներուն ամեն տեսակ աջակցութիւն ընել նուիրական պարտք ըմբռնած են, որուն մէջ թերանալն ոձիր կը համարեն։

Հետեւաբար կը տեսնուի թէ՝ երբեմն կուսակցութիւններու անուանարկել փորձած այդ չեղոք դասակարգի մէկ կարեւոր մասը իրենցմէ նուազ եռանդոտ հայրենասէրներ չէն. սակայն հայրենասիրութեան ճամբուն մէջ զիրենք կասեցնող, յուրջ պատճառներ ծրնունդ առած են, որով անոնք իրենց թունդ հայրենասիրութեան եռանդը ժամանակէ մը ի վեր զբաղելէ վերջ, այսօր յանկարծ դուրս կը պոռթկան իրենց մէկուսացած դիրքէն և Ս. Դատի անյաջողութեան գլխաւոր և տխուր պատճառները մատնանիշ ընելով կը բսեն.

Մեր այս նուիրական դատը վարելու խիստ փափուկ պաշտօնը ստանձնող յեղափոխական կուսակցութեանց մէջ անհարկի երկպառակութիւնը, եղբայրասպան պայքարը, եւ կուսակցականներէ ոմանց յայտնի գեղծումները մեր Դատի յաջողութեան յայտնապէս կը վնասեն։

Եւ յաջողութեան այս ներքին արգելքները բառնալու համար հետեւեալ բանաւոր միջոցը կառաջարկեն.

«Ուստի կառաջարկենք նախ Վառնայի եւ յետոյ ամբողջ Պուլկարիոյ մէջ հաւաքուելիք դրամները (զոր Դաշնակցականներէ ոմանք կը փորձեն հաւաքել այս օրերս) յանձնել տեղական նորակազմ մարմնոյ մը, որ բաղկացած ըլլայ նիւթապէս ու բարոյապէս յայտնի եւ յարգելի անձնաւորութիւններէ, եւ որ այդ դրամները իր մտ ունենալով, կոչ ընէ մեր Յեղափոխ. Կուսակցութեանց որ համաձայնութիւն մը գոյացնեն ու հեռատես ու միացեալ գործունէութեամբ սուրբ գատին յաջողութեանը աշխատին։»

Այս պայմանի տակ կը յաւելուն՝

Մենք եւ մերինները սիրով պիտի վճարենք, մեր կարողութեան չափով եթէ այս ներքին արգելքները մէջտեղէ վերցուին։

Վստահ ենք թէ ինչպէս մենք նոյնպէս ժողովուրդի ոտուար մեծամասնութիւնը շատ բանաւոր գտած է խումբ մը երիտասարդներու այս առաջարկը թէ՝ տեղական մարմին մը կազմուի և դա իր դրամական ու բարոյական ուժին կոթնած հրաւիրէ կուսակցութիւնները իրենց մէջ համաձայնութիւն գոյացնելու և միացեալ ու հեռատես գործունէութեամբ աշխատելու։

Այս առաջարկութիւնը տեսակա նէն գործնականի վերածելու համար, ըստ մեզ, պէտք չէ ժամանակ կորսնցնել, վստահ ըլլալով թէ նոյն իսկ օտարազգիներ, որ մեր ներքին երկպառակութիւնը ցաւ ի սիրտ իմացած են, պիտի ծափահարեն այս գաղափարը։

Ուստի կոչը ժողովուրդին ուղղող երիտասարդները թող նախաձեռնարկը ըլլան այդ գաղափարի գործադրութեան։ Պէտք է խորհրդակցին ու խորհրդակցութեան հրաւիրեն սուրբ Դատին նիւթապէս օգնելու միջոց ունեցող ազգայինները, —որոնք արդէն դրամ պահանջողներու այցելութիւնը ընդունած են—, յեղափոխական կուսակցութեանց տեղական գործիչները և ժողովուրդի լաւագոյն դասակարգը։

Սուրբ Դատին պէտք է ամեն տեսակ զոհողութիւն ընել. բայց այդ զոհողութիւնները ուղղակի նպատակին գործածուելու ճամբուն մէջ դնելու իմաստութիւնն ալ պէտք է ունենալ։

Շատ ուրախ պիտի ըլլանք եթէ ներկայ առիթով մեր դատին յաջողութեան նեղքին արգելքները բառնալ գիտնանք։

Գաւրպէք

— o —

«ՊԷՅԱՆՆԱՄԷ»Ն

—

Անցեալները «Իրաւունք» իր քաղաքական լուրերու բաժնին մէջ կ'իմացնէր թէ, Ճէօն Թիւրքերը խնդրած են Ցամաա Մահմուտ փաշայէ, հրաւէր կարդալ Թիւրքիաբնակ դժգոհ տարրերուն խառնը ժողով մը կազմելու և ընդհանուր միութիւն մը առաջ բերելով Սուլթանի իշխանութեան դէմ հաւաքական պայքար մը մղել եւ երկիրը ազատել։

Ահա այդ լուրէն քիչ վերջը՝ հը բապարակ կելլէ «Պէյաննամէի Ուժուժի» տեսակ մը, ստորագրուած Ցամաա Մահմուտ փաշայի երկու տղոցմէն, Ահմէտ Լութֆուլլահ և Մէհմէտ Սապահէտտինէ։

«Պէյաննամէի ուժուժի»ն կոչ մը ն է զոր երկու իշխանազաւնները, մեր Օսմանը հայրենակիցներուն ըսելով, կուղղեն Թուրքիաբնակ ժողովրդեան։

Այդ կոչին մէջ ջանքեր կան թէեւ անկեղծ, եթէ ոչ արդարացնելու սակայն մեղմացնելու այն անլուր ճնշումները որոց ենթակայ եղած է թուրքիաբնակ քրիստոնէութիւնը Օսմանեան կայսրութեան հիմնարկութենէն ի վեր։ Մանաւանդ Սուլթան Մահմուտէ ասդին եղածները՝ որոնք արտասովոր կերպով շեշտուած են։

Այդ շրջանը, երկու փաշազատէնները կը ջանան կերպ մը բնական ցոյց տալ. մէջ բերելով թուրքիաբնակ ժողովուրդէն Մահմուտական տարրին ազնուութիւնն ու մոլեռանդութիւնը և տարբեր պատմութենէ օրինակներ կը բերեն։

Շատ երկար կըլլայ առ այժմ այդ կէտին վրայ մանրամասնօրէն ծանրանալ, ցոյց տալու համար թէ այդ արդարացումներն ու մեղմացումները չատ տկար փաստեր են։ Մրայն կէտ մը կայ զոր չենք ուզեր ուշադրութենէ վրիպցնել։

Ինչպէս ըսինք՝ ջանքեր կեղեւան թուրք կառավարութեան դէպի իր հպատակ ազգերը, մանաւանդ քրիստոնեաները, ի գործ դրուած ճնշումները արդարացնելու։ Պիտի ընդունէինք այդ մեղմացուցիչ պարագաները, եթէ որ բէք այն ճնշումներն ալ աւելի ծանրացած, չեշտուած և շարունակուած չըլլային Սուլթան Մահմուտէն և Մէճիտէն ալ ասդին որ Ցամաա փաշայի ազգը զարթման թուական մը կը նկատեն։ Այդ զարթման թուականին հետ պէտք էր ճնշող դրութիւնը և բարբարոսութիւնները հանգամանաբար մեղմանային, ինչ որ երբէք չէ եղած և որ կը հաստատուի պատմական անուրանալի իրողութիւններով։

Այդ զարթման թուականէն եւ խաթթը Հեմայունէն ետքն է Լիբանանի, Կրետէի և Պուլկարիոյ կռիւները եղան։

Գալով հաւաքական գործունէութեան հարցին՝ նախապէս մէկէ աւելի անգամներ պատեհութիւն ունեցած հնք ըսելու թէ, միճակի նոյնութիւնը չը բաւեր մեզ մղելու միացեալ գործունէութեան մը երբ շահերը տարբեր են։ Ու աւելին՝ այդ շահերուն տարբերութիւնը մինչեւ ցարդ չէ ճանչցուած կամ ճանչցուիլ չէ ուզուած Ճէօն Թիւրքերու կողմէ։

Ահմէտ Լութֆուլլահ և Մէհմէտ Սապահէտտին, այդ երկու իշխանազաւնները մեզ կը հրաւիրեն իրենց հետ միանալու և թուրքիոյ մէջ հիմնելու վարչական դրութիւն մը որուն հիմը ըլլայ արդարութիւն և հաւասարութիւն»։

Արդարութիւն, հաւասարութիւն, թուրքիոյ ժողովրդեան, մանաւանդ քրիստոնեայ տարրին որ էն շատ ճնշուողն է, ահա ապագան որոշող նախադասութիւնը կազմող երկու բառեր, որոնք չեն բաւեր մեզի պարզելու այն դրութեան ձեւը. որ կենսական հարց մ'է և կուզուի ձեւք բերուիլ Համիտի վարչութեան անկումէն յետոյ։

Այդ էն կարեւոր կէտին համար այսչափ անորոշ և մութ գուրցուածք մը բնական է որ մեզի մտածել պիտի տայ թէ փաշազատէնեբու ծրագիրն ալ Միհրաթ փաշայի սահմանադրութիւնը ըլլայ։ Եւ տարբեր մտածում մը չենք կրնար ունենալ քանի որ յայտնի ծրագիր։

գիր մը չը պարզուիր, որոշ գիծերով թէև միաժամանակ Միտհաթի Սահմարութեան անունն ալ չը տրուիր։ Սակայն այս ալ հաւանաբար այն հաժոզումին պատճառովն ըլլալու է որ այսօր ունին Հայերն ու Մակեդոնները դէպի թուրք սահմանադրութիւնը. որուն բնոյթը և գոյնը որակող մէկէ աւելի գրուածքներ հրապարակուած են արտասահմանեան թերթերու մէջ։

Երեկ չէ՞ր տակաւին որ Տամատ Մահմուտ փաշա փաղաքչական նամակով մը անգուգական հայրենասէր կ'անուանէր և իր խորունկ յարգանքն ու հիացումը կը յայտնէր Ահմէտ Ռիզային որ Սուլթան Համիտը հրապարակաւ արդարացնել ելաւ։

Ա՛լ գաղտնիք մը չէ թէ Դէօն Թիւրքի այլ և այլ խմբակները, Տամատ Մահմուտ փաշա և Ահմէտ Ռիզա մէկ ծրագիր ունին այն է «սահմանադրութիւնը։»

Ծանօթ կոչիս մէջ ակնարկութիւն մ'ալ կայ, Թուրքիաբնակ քրիստոնեայ ազգերու անկախ ըլլալու հարցին դէմ. ճիշդ Ահմէտ Ռիզայի գաղափարը։ Ու փաշազատէնէրը կաւելցնեն թէ այդ ազգերու անկախ վիճակ մը ունենալը իրենց փճացումին և կորստեանը պիտի ծառայէ։ Ու այդ կէտին վրայ ծանրացած, մէկ քանի ալ տկար տեսութիւններ մէջտեղ բերելով կը հրաւիրեն մէկ մարմին կազմել։

Պահ մը ընդունինք որ ազգերու անկախութիւնը իրենց գոյութիւնը պիտի վտանգէ, սակայն միևնոյն արդիւնքը անխուսափելի օրէն ալ թուրք սահմանադրութիւնը պիտի տայ ալ աւելի յոռի պայմաններու մէջ։

Փաշազատէնէրը սխալ ըմբռնած են անկախութեան կամ ինքնավարութեան տալիք արդիւնքը։ Թուրքիաբնակ ժողովուրդներու միացմամբը Օսմանեան կայսրութեան մը պահպանութիւնը, ինչ որ կ'առաջարկեն Տամատ փաշայի տղաքը ստոյգ է թէ արեւելքի մէջ քաղաքականապէս կարևոր ուժի մը գոյութիւնը կըլլայ։ Սակայն իրենց մտատիպար ընտրած վարչական դրութենէ մը շատ տարբեր դրութիւնով մը եթէ կազմուի այդ ուժը ոչ թէ իրենց ուզած ձևովը։

Այդ մասին անցեալները Մահմուտ փաշայի մէկ կոչին առթիւ տրուած պատասխանին և Թուրքիա ինչպէս կրնայ փրկուիլ վերնագրով գրութեան մը մէջ խօսուած հարկ եղած մանրամասնութեամբը։

Սուրեն

ԱՆԿԵՂԾ ԸԼԼԱՆՔ

Դիմանակէ մը ի վեր Պոլսոյ «Արեւելք» և Վառնայի «Շարժում»ը, ինչպէս ալ իրար գաղտ են, բերան բերնի տուած Պուլկարիոյ այցելու Հովիւ Գեր. Բարթուղիմէոս Ծ. Վրդ. Պաղճեանի մասին գանգատներ, բողոքներ կընեն, ապիկար ուսմունքի և «յառաջդիմութեան թշնամի» ժողովուրդը «եկեղեցիէն պաղեցնող» ներկայացնելով զայն։

Կուսակցամոլութիւնը, որ մէկ քանիներու մինչեւ ծուծը մտեր է, խառնուելով բարքերու հասարակ անաղնութեան մը հետ, գիշեր ցորեկ կը տառապեցնէ այդ անշահ միտքերը, իրենցմէ դուրս յանցաւոր մը գտնելու համար այն բոլոր յետադիմութեան և վրան բաց թերութեանց ու զեղծումներուն որոնք Պուլկարահայուն ազգային հորիզոնը կը մթագնեն զգալի կերպով։

Ու՞ր գտնել յանցանքը, չ՞է մի որ պուլկարահայը եկեղեցական բարձրագոյն պաշտօնատար մը ունի այսօր, ո՞վ անկէ աւելի պատասխանատու կրնայ ըլլալ այս ամենուն։

Ահաւասիկ ապշութեան գերագոյն աստիճանը։

Չ՞է մի որ Պուլկարիա այցելու հովիւ մը ունի, չ՞է մի որ պուլկարահայ դպրոցները սննախանձելի վիճակ մը ունին, չէ՞ մի որ աղգային վարժարաններու մէջ աշակերտք ընդհանրապէս իրենց կեանքի թանկագին վայրկեանները կը մեռցնեն, չէ՞ մի որ մեր արժանապատիւ Տէր պապաները իրենց ամենէն լաւագոյն շահատակութիւնները չեն մոռնար ի գործ դնել թէ եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ ու թէ դուրսը հաւասարապէս և չէ՞ մի որ վերջապէս դրամական մեծ տագնապ մը պուլկարահայուն ամբողջ մարմնոյն կըլլայ, բնական և անվիճելի է ուրեմն թէ այս ամենուն պատճառը Պուլկարիոյ այցելու հովիւն է։

Ազգային գործերու մէջ ընդհանրապէս և ազգային հաստատութիւններուն հանդէպ մասնաւորապէս, պղատոնական վերաբերուելը հասարակային կեանքի ամենէն հասարակ յատկանիշը կը կազմէ այն մէկ քանիներուն որոց կարգէն են անշուշտ «Արեւելք»ի թղթակիցը և «Շարժում»ի խմբագիրը և որոնք իրենց գռեհիկ պուռչ տուքներուն մէջ կը մոռնան տրամաբանութեան ամենէն տարրական կէտերը։

Ի՞նչ կուզէին այցելու հովիւէ մը հրա՞շք, որպէսզի մեր դպրոցներու մէջ սազդող և իրենց հաստ կաշին աւելի հաստցնելու ելլող մակաբոյծ, տգէտ, ապիկար ուսուցիչները ակնթարթի մը տեւողութեանը մէջ տպագայ սերունդներու պատշաճ կրթութիւնը տալ կարողացող, փորձ և հմուտ անձերու ձեւափոխէ, բայց չէ՞ որ հրաշքի արերը գանցած են։

Ի՞նչ կ'սպասէին այցելու հովիւէ մը։ կ'սպասէին որ մեր եկեղեցիները պրոպատիկէի աւազան դարձնող շնորհունակ կղերականներուն վրայ իր հրաշագործ զօրութիւնը տարածելով անոնք ամենքն ալ կարգի բերէր, ուղղէր չտկրատ. կէ՞ր բոպէի մը մէջ։

Ի՞նչ կը յուսային այցելու հովիւէն, կը յուսային որ անիկա միլիօններ պիտի բերէր հետը ու պուլկարահայ եկեղեցիներու և դպրոցներու տարիներէ ի վեր դիզուած, կուտակուած տոկոս տոկոսի վրայ բարդուած պարտքերը պիտի տար, երկրին դրամական տագնա՞պը պիտի վերցնէր։

Լաւ եթէ Պուլկարիոյ Այցելու Հովիւը սասնկ գերբնական հրաշագործութենէ մը զրկուած է, եւ եթէ անիկա այս պատճառաւ ալ «ապիկար», «ուսմունքի և յառաջդիմութեան թշնամի» է, «ժողովուրդը եկեղեցիէն պաղեցնող» մէր ո՞ւր են ուսմունքի և յառաջդիմութեան կարապետները, ժողովուրդը եկեղեցիին հետ տաքցնող առաքեալները ո՞ւր են, ուր պահուեր են։

Առանց ժողովուրդին օժանդակութեան և առանց անոր ձեռնտուութեան, լոկ Պաղճեան մը, տարիներէ ի վեր խմորը աւրուած Պուլկարահայ գործերուն ի՞նչ պիտի կրնայ ընել։ Եւ լուսաւորութեան այդ ջրհանկիրները որոնք ամիրաներու կուռնան փչող կամ յառաջդիմութեան անունով յետադիմութեան պոչին փմուր մը փակչող թերթերու սիւնակները կը սեւցնեն. ինչո՞ւ չեն բոլորուիր

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԶՈՀԵՐ [57]

(ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ ՏԱՃԿԱՇՅԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ)

Ու եթէ մէկը հեռաքրքրուէր ան ճակատագրական օրերուն՝ անոնց կեանքով, պիտի հիանար այն անսերեւակայելի բարոյական ու նիւթական արդիւնքի վրայ, որ իր կոչման ընդունակ պարզ ուսուցիչ մը, ու գաղափարական քահանայ մը գոյացուցած էին հոն։ Հայ կինը իր պարզութիւնով ու պարկեշտ աշխատութիւնով, օրինակելի դարձած էր. ու անոնցմէ շատերը «Համերաշխութիւն» ընկերութեան անդամակցելով, գործոն կերպով կը մասնակցէին իրենց գիւղի զարգացման ու ինքնապաշտպանութեան գործին։

Հայ կինը, իր հոգեկան բոլոր գեղեցկութիւններով ճանչնալու ու իմաստասիրելու համար, պէտք է Հայաստանի գեղջուկ կիները ու մայրերը լաւ ճանչնալ։ Շինական հայ կինը, բարձր սարերու վրայ ծլած ինքնաբոյս ծաղիկներուն կը նմանի, որոնք, որքա՞ն ալ անիմաստ ու անձեռնմխելի մեծնան, այնքան բնական ու իրական անուշ հմայքներով ու գոյներով օժտուած կըլլան։

Իբրեւ մայր, քոյր, ամուսին և տարփածու, գիւղացի հայ կինը, իր առանձնայատկութիւններով գերազանցապէս յարգելի է։ Անիկա չունի ան կեղծ, կապկային անբնական ձեւերն ու լեզուները, որոնք քաղքենի ու սալոնի կնոջ թունաւոր ու պատրող օձային ուժերն են։ Անոր սիրան ու հոգին բնութեան մաքուր գպրոցի ծոց անարատ մեծցած ու զարգացած, իր մայրիկն ու մամիկէն ինչ որ տեսած ու սովրած է, հաւատարմաբար սերունդէ սերունդ կը կտակէ անիկա։ Հաւատարմութիւն, հնազանդութիւն ու անձնուիրութիւն գիւղացի հայ կնոջ իդէալներն են։

ԾԳ.

Գուրգէնի ու Տէր Վահանի աքսորուելէն բաւական ժամանակ վերջ, անոնց յայտնի ատրագրութիւնները կրող նամակով մը, Մանուէլ Մամիկոնեան անուն երիտասարդ մը Փ. գիւղը կը մրտնէր։ Աւելորդ է ուրուագրել ա՛ն խանդն ու յուզումը զոր կունենայ այն գիւղի ամբողջ ժողովուրդը, իրենց անձնազոհ աքսորուածներէն նամակ ստանալուն հետ միանգամայն, Գուրգէնի գաղափարակից կարիճ երիտասարդի մը ներկայութիւնը վայելելով։ Գուրգէն ու Տէր Վահան ա՛տ նամակով իրենց առողջ ըլլալը յայտնելէ հետ, քանի մը տողով Մանուէլ Մամիկոնեանը, ամեն տեսակէտով վստահելի ու համակրելի իբր տիպար երիտասարդ մը կը յանձնարարէին իրենց հայրենակից-ընկերներուն։

Տարօնոյ Վ. գիւղէն 27-28 տարու միջահասակ, հայկական անաղարտ դիմագծով, առնական կորովի իրանով ու սիրուն կազմուածքով համակրելի երիտասարդ մէր Մանուէլ Մամիկոնեանը, որը իր պատանեկութեան օրերուն իր հօր հետ Կ. Պոլիս մեկնած էր, հոն իր դպրոցական ընթացքը լրացնելու համար։ Զալաթիոյ հին կեդրոնական վարժարանի մէջ Գուրգէնի աչակերտակից ու գաղափարակից ըլլալով, անոնց մէջ հոգեկան ամուր կապ մը հաստատուած էր, ու ատ երկու սրտերը եղբայական ամենէն սուրբ սիրով իրարու կապուած էին։ Գուրգէն Պոլսէն հեռանալով Հայրենիք վերադարձած ու Մանուէլ Պոլիս մնալով, շարունակած էին իրենց եղբայրական կապը աւելի ամրապնդել անընդհատ թղթակցութիւններով։ Գրեթէ ամեն շաբթու —դեռ Գուրգէն չձերբակալուած— իրարու հետ կը թղթակցէին։ Ու Գուրգէն, իր թղթակցութեանց շարքին մէջ, իրական գծերով Հայրենիքը իր բոլոր խաւերով կը ներկայացնէր Մանուէլին։ Շատ պարզ ու յուզիչ ոճով մը կը նկարագրէր ան դարդիրն ու կրծող ցաւերը՝ որոնք Հայաստանի ժողովրդեան կեանքը ընդհանրապէս, ու հայ գիւղացիին մասնաւորապէս կը թունաւորէին ու կը փճացնէին։ Մանուէլ, Գուրգէնի ա՛տ թելադրական նամակներէն ու կենդանի օրինակներէն ներշնչուա՛, կը կազմէր իր լրագրական աշխատակցութեան նիւթերը, որ ինքնուրոյն ու ինքնատիպ հայասատանցի իրական գրողի մը հմտատ համբաւ շինած էր ան ատենուան Պոլսական ձեւապաշտ ու անհարազատ գրականութեան մէջ։

Մանուէլ իր արտաքոյ կարգի գործունէութիւնով ու հայրենասիրական անզուսպ եռանդով, Պոլսոյ ազգային գործիչներու ցանցառ ցանկի մէջ տեղ մը բռնած էր։ Մտերմացած ու ծանօթացած էր 89էն 91ի ամենէն սուրբ ու անձնուրաց յեղափոխական գործիչներու հետ։ Ան պարագան մղած էր զինք անվեհեր մասնակցելու 1890 յուլիս 15ի Գումգաբուլի յեղափոխական անդրանիկ ցոյցին։ Ան ցոյցին մէջ, իր ամենէն մտերիմն ու իր հրահանգին անկեղծօրէն հետեւող եղած իր Նազարէթ Լուսիկեան, Սեբաստիացի պարզ, պարկեշտ, մաքուր ու յեղափոխական կորովասիրտ չինական երիտասարդը։

(Շար.)

պաղճեան վարդապետի շուրջը երբ նա եկեղեցւոյ բեմէն շարունակ թէ հրապարակաւ և թէ մասնաւոր հրաւէրներով, ամեն օր, մեր վարժարաններու ամուլ վիճակը բարելաւելու համար խորհրդակցելու կը կանչէ իրենց պէսերը։

Ցառաջդիմութեան պատգամաւորներուն թիւը տեսնենք, ինչո՞ւ անոնք լոյս արեւուն չեն գար. ո՞րմէ կամչնան, ինչո՞ւ հրապարակ չեն ելլեր, ո՞ր օրուան կը սպասեն։

Իսկ մենք, անարժանաբար խորհուրդ կուտանք Գերապատիւ այցելու հովուին որ առանց կարեւորութիւն տալու անճարակ խմբագիրներու և թղթակիցներու թուղթ մրոտելուն, շարունակէ իր շահաւէտ գործունէութիւնը խղճի և արդարութեան կշիռը ի ձեռին։

Դանիէլ Հայոդդին

Մարտ 10 Ֆիլիպէ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

Սոֆիա 15 մարտ

Կերևի հարկ դատած էր կառավարութեան ապօրէն նկատուած երեսփոխանական ընտրութիւններէն զոնէ մի քանին ցարդ 7, ամենքն ալ հակառակ կուսակցութենէն բեկանել և ապա ուղերձին վիճաբանութեան սկսիլ. ասոր համար ալ հակառակ ամեն ակնկալութեանց ուրբաթ օր անցաւ ժողովը այս օրակարգին և չորս նիստով ալ լմնցուց։

Ինչպէս ըսած եմ արդէն ուղերձը յեղաշրջումն է գահաճառին. Միայն սա տարբերութեամբ, որ էն վերջը գահաժառանգին հիւանդութեան և առողջութեան մի քանի տողեր նուիրուած են, թէ չէ նոյն ջերմ փափաքը Ռուսիոյ հետ լաւ յարաբերութեան մը կապերն ապրապնդել լաւ յարաբերութիւն ունենալ հեռի և դրացի տէրութեանց հետ մասնաւորապէս Սերպիոյ հետ։ Կա՞յ արդեօք դաշնադրութիւն մը Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջև, թէ այս շարժումներ նախնական քայլեր են։ Յաճկին խօսք նորէն չկայ. Մէկ համէ էֆէնտիին հրամայուած թէ յերրն ու կիրցուցած խորտիկները աղդեցութիւն չեն բրած կամ դիտմամբ այսպէս կը շարժին մերայինք Սուլթանէն նշաններ փրցնելու համար, զի իրենք ալ պիտեն որ արդի պարագային մէջ բան մը չեն կրնար խառնել Մակեդոնիոյ համար և ուրիշ պատճառ մ'ալ չկայ այսպէս շարժելու։

Թիւրք երեսփոխաններուն ալ դպելով սոյն լուութիւնը, մէկը դիտել տուաւ թէ ի՞նչ պատճառաւ բնաւ Թուրքիոյ յիշատակութիւնը չկայ ոչ գահաճառին և ոչ ուղերձին մէջ. մինչդեռ բաւ ուրիշ ատենները բուռկան խօսքիր կը շռայլուէին Սուլթանին և նորա կառավարութեան ուելցնելով, որ Սերպո—Պուլկար պատերազմին և վերջերս ալ Ռումանիս—Պուլկար միջադէպին յաջող և պատուաբեր արդիւնքը միայն Սուլթանին բռնած իմաստուն քաղաքականութեան կը պարտինք եղեր։

Այս թիւրք հասկցած չէ՞ արդեօք ատկաւին, որ այլ ևս թիւրքին պէտք չունինք, քանի որ հաշտ ու բարեկամ ենք Ռուսին հետ և թէ այս կը պահանջէ արդի քաղաքականութիւն. չունն անդամ իրեն պատառ մը հաց տը ուղին առջևը պոչը կը խաղցնէ։

Թող սպասեն մի՛ չեւ նորէն գրժտինք ռուսէն և յանիժամ նորէն կը շողոքորթենք Սուլթանը։

Սոյն թուրքին պատասխան տալաւ միայն անկախ երեսփոխան մը, թէ Մակեդոնիոյ արդի վիճակին մէջ առ Սուլթանն շնորհակալութեան պէտք մը չզդար Պուլկարիա։

Նախարարապետն ու արտաքին գործոց նախարարն ալ խօսք առին և իրաւամբ կը սպասուէր, որ ներքին և արտաքին քաղաքականութեան մէջ կառավարութեան բռնելիք ուղղութեան վրայ իրենց հայեացք պարզեն, մանաւանդ Մակեդոնիոյ նկատմամբ, սակայն ես երկուքին խօսքերուն մէջ ալ նոր բան մը, նոր գաղափար մը չ'երշմարեցի. սովորական խօսքեր. ապահովել ժողովրդեան կեանք, խնայողութիւններ ընել, կուսակցութիւն չխառնել մասնաւորապէս պաշտօնէից ընտրութեանց մէջ, այլ կարողները գործի դնել. թէև միւս կողմանէ ալ աւելի կարող և փորձառու պաշտօնեաներ կը հանեն և իրենց մարդիկ կը կարգեն ու ատոր վրայ խօսող չկայ. և ո՞ր կուսակցութիւն այս կեղեցիկ խոստումները չբրաւ իսկզբան և ցմիշտ հաւատարիմ մնաց իր խօսքին։

Երեսփոխաններէն ոմանք միայն խօսեցան Մակեդոնիոյ վիճակին վրայ, յաւ յայտնեցին և պահանջեցին կառավարութենէն, որ Պէրլինի դաշնագրութեան 23րդ յօդուածին գործադրութիւնը իրագործելու հետամուտ լինի։

Նախարարք գաղափար մը չը յայտնեցին. լռութիւն պահեցին։

Թէ այս խօսքեր և շարժումներ կուտա՞ն արդեօք արձագանգ ի Պոլիս. Սուլթանը կարեւորութիւն պիտի տա՞յ Պուլկար Սօպրանիէի մը մէջ խօսուածներուն և յայտնուած կարծեաց, այն Սուլթանը որ 78էն ի վեր ականջ չկախեց ոչ ներքին բողոքներու և ոչ Անգլիոյ փարլամէնթին մէջ յայտնուած սուր դիտողութեանց և ընդհակառակը Սասունի ջարդեն յետոյ Հայաստանի և Պոլսոյ ջարդերը հրամայեց։

Մակեդոնական գօմիդէն որ ամ սոյս 18ին ընդհանուր ժողով պիտի գումարէր, յետաձգած է յուլիսին, ճնշմա՞ն թէ խոստման մը

6. Թղթակցութիւններ
7. Անհրաժեշտ ուսումնասիրութիւն։
8. Բուրժուազիա և Սոցիալիզմ.
9. Սոց. միջազգային հինգերորդ կոնգրէս։

* * *

Տամատ Մահմուտ փաշայի երկու որդիներուն կողմէ ընդհանուր Օսմանեան հպատակներուն ուղղեալ կոչ մը ստացանք թուրքերէն և Ֆրանսերէն զատ զատ տեսակներով։

Սուլթան Մէճիտի այդ երկու թոռները Թուրքիոյ բոլոր ազգերը ու ժողովուրդները կը հրաւիրեն միանալու ներկայ բռնակալ վարչութեան դէմ։

Մ'իշտ հին երգը, առանց գործնական նոր քայլ մը առնելու։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ստացանք Գոչբան երկրագործական հանդէսին Բ. թիւն ալ (փետրվար)։ ուրախ ենք որ «Գուլթան» իր կեանքի արշալոյսին մէջ արդէն սկսած է օտար գիտուններու համակրութեան և բաջալերութեանը արժանանալ։ Ֆրանսայի Հողագէտ ճարտարագէտներու ընկերութիւնը համակրելով «Գուլթան»ի ծրագրին և ուղղութեան 100 ֆրանք նուիրած է։ Պ. Քէյշէր հրաւիրած է Պ. Մեծատուրեան խուզարկութիւններ կատարելու և իրեն հետ արևելեան կալնագործութեան վրայ ուսումնասիրութիւն մը պատրաստելու, Ֆրանսայի Ակադիմեականներուն համար։ Բրոֆէսոր Ըսքրիպօ սերմերու կայանի տնօրէնն ալ տրամադրած է իր աշխատանոցը Գոչբանի տնօրէնին սերմերու և հունտերու վրայ խուզարկութիւններ կատարելու։ Պ. Վիլբուշէվիչ Ռուս մասնագէտը ինքնաբերաբար «Գուլթան»ի աշխատակցիլ խոստացած է։ Պ. Ս. Զօպանեան ևս իր տառերը տրամադրելի ըրած է։

Այս նպաստաւոր պայմաններու տակ կը յուսանք որ Պ. Մեծատուրեան ասկէ վերջ ամենայն կանոնաւորութեամբ հրատարակէ իր օգտաշատ հանդէսը, որուն այս Բ. թիւը Ներսորդէն աւելի մեծ ծաւալ ունի և կը պարունակէ ի մէջ այլոց հետևեալ օգտակար յօդուածները ու տեղեկութիւնները։

Գետնախնձորը պահել։ Հողագործութիւնը ԺԸ.դ դարուն վերջը։ Կիրերը։ Կթելու արուեստը։ Հանանեխումը։ Երկրագործի տամացոյցը։ Ցաքանը։ Շերամապահներու խրատ։ Ծաղկի բժշկութիւնը մեղրով։ Մամուկը և մարմնոյ կրտրուածքները։ Ջուրի ազդեցութիւնը կախի քանակութեան վրայ։

* * *

Հանդէս ընկերվարական ամսագրին 4—5 թիւերն մրատեղ ստացանք, որ հետեւեալ յօդուածները կը պարունակէ։

1. Եւրոպայի հայ ուսանողութիւնը,
2 Հայկական իրականութիւնը.
3. Սոցիալիզմ (թէօրիա տաքտիք)
4. Սոցիալիզմ և գիւղացիներ Ժ. Ժորէս
5. Երկրագործութիւնը հայ ժողովուրդի մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքարանի Կրօնական ժողովը որոշեր է Երուսաղիմայ Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գէորգ Եպիսկոպոս Երեցեանը Ռումանիա խրկել. որպէսզի այն տեղի հայոց վիճակը լաւ մը քննէ և տեղեկագրէ. և այսուհետեւ հոգուական մնայուն պաշտօն մը պիտի հաստատուի Ռումանիոյ մէջ։

—Սեբաստիոյ առաջնորդ Տ. Պետրոս արք—եպիսկոպոսի բաւական հիւանդ ըլլալը կիմացուի։

—Զատկի առթիւ Պոլսոյ Ազգ. վարժարաններու ոչքատ աշակերտներու չինուելիք զգեստներու ու կօշիկներու համար բաւական յանձնարարութիւններ եղած են Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցին։

—Բաղէշի մէջ Մ'իսիոնար Մ'ըսթըր Ճօրճի նախաձեռնութեամբ 50 ոսկւոյ գումար մը հանգանակուելով նոյն քաղաքի խնդրակատարի որբանոցին կահագործութեան, դերձակութեան վերաբերեալ մեքենաներ և գործիներ բերել տրուած է։

—Տրապիզոնի գաւառական երեսփոխական ժողովը իր վերջին նստին մէջ վիճակին առաջնորդ ընտրեր է Մուշի նախկին տեղապահ Տ. Բարսեղն Ծ. վարդապետը։

ԲԱՌԳԻՐՔ ՑՐԱՆՍՍՀԱՑ

Ամբողջ գործը երկու չքեղ հատորներէ պիտի բաղկանայ, որոնց առաջինը արդէն ստացած ենք։ Այս հատորը 1060 մեծադիր երեք սիւնակնոց էջերէ բաղկացած է. գինն է 25 ֆր. ոսկի. երկրորդն ալ ի մօտոյ պիտի հրատարակուի նոյն գնով։

Կարժէ որ ամեն գրասէր ազգային ունենայ. ստանալ փափաքողք թող դիմեն մեծանուն մատենագրին։

Իշ. Գ. Լուսինեան

108 ավ. տը Նեսլի, ա Նեսլի
սիւռ/Սեն (Ֆրանս)

կամ «Հայելի»ի խմբագրութեան
Վառնա

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԲՈԼԻԹԻԳԻՏԷ

——)o(——

ԹԻՒՐՔԻԱ.

Սլթանպօլտան 26 մարտ թարի. խի իլէ Էվրոփայա վէրիլէն պիր թէլէկրաֆա Նազարէն, Աբապիս տանտա ըսեան իլէ խալիֆէլիք տա վասընտա պուլունան Շէյխ Համիտ էտտին քի պիր վագըթտան պէրու Եմէն վէ Սանա տոպլարընա չէքիլ միշ իսի, եէնէտէն հարաքէթէ պաշլամըշ տըր։

—Իրան հուտուտը իւզէրինտէ պիր թագըմ աշիրէթլէրին վագըթ վագըթ հիւճիմլէրինի մէնն իմ. մէք իշին հափրլանճագ գարագոլ. լարընը մահալինի վէ մէսարիֆին մըզգտարընը թային իթմէք իշին Պաղտատտան պիր հէյլէթր ա. կէրիյէ հուտուտա տօղրու եօլա չըգ մըշ տըր։

—Սօն թէվգիֆաթլարտան տօպա յը Սէլանիկ հապսհանէսի օլ տէ. րէճէ տօպմուշ քի, հապսարընը պիր գըսմընը էօթէ պէրի նագլ իթմէք իւզրէ էմիր իսթէնիլմիշ տիր։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

—

Լոնտրատա նէշր օրընան բէսմի պիր տէֆտէրտէն ինկիլիզլէրին Պօէրլէրէ սուլհ թէքլիֆ իթտիքլէ րի ֆագաթ Թրանսվաալ Օրանժըն միւսլթագիլ օլմալարընը գապուլ իթմէտիքլէրի իշին, Պօէրլէրին պու սուլհը ըէտտ իթտիքլէրի անլաշըլմըշ տըր։

—Պաղը ինկիլիզ կազէթալարը նըն Բրէթորիատան ալտրգլարը մալիւմաթա նազարէն, Պօէրլէր Ժէնէրալ Ֆրէնչի տերտէսթլէ գո. ըշունա թութմուշլար։ Ֆագաթ շիմտիյէ գատար ինկիլթէրա հար պիյէ նէզարէթի իշպու խապէ րի թաստիգ իտէր պիր թէլէկրաֆ ալամամըշ տըր։

—Պլէսմֆոնթայնտան վէրիլէն պիր թէլէկրաֆ՝ Պօէր Ժէնէրալը Ֆուրնէնին մայէթի ասկէրի իլէ թէսլիմ օլաճաղը պիլտիրմիշ։

—Կէչէն փետրուար այընտա ինկիլիզլէր իլէ Պօէրլէր արասընտա վուգու պուլան միւտարբպէ. լէրտէ, Պօէրլէրտէն քիլլիւլէթի թէլէֆիյաթ օյտուղը կիպի պին քիշիտէն զիյատէտ էսիր վէրիլմիշ տիր։

—Տուրպանտան վէրիլէն պիր թէլէկրաֆա նազարէն Սթամտէր թըն ճիվարլարընտա բէք չօգ Դ. էր չէթէլէրի պուլունմագտա վէ ժէնէրալ Քէմբպէլ իշպու չէթէլէր իլէ վուրուշարագ իքի հիւզ եարա լը վէ հասթա իլէ կէրի չէքիլմիշ տիր։

—Քափտա եումուրճագ հասթա լըզը էլան տէվամ իթմէքտէ տիր։

—Օռսնժ բէիսի ճումհուրբ օ լուպ Ժէնէրալ Տէվէդին օրտուսրն տա պուլունան Մ. Շթէյնին հաս թա օյտուղա թէլէկրաֆլար պիլ տիրիյորլար։

—Լօրտ Քիչնէրին վէրտիկի պիր թէլէկրաֆա նազարէն, Պօէր ժէ նէրալը Տրլարէյին 1500 քիշիլիք տակէր գալը պիւսպիթիւն բէյի շան օլմուշ տըր։ Ինկիլիզլէր Պո էրլէրտէն թօփլար, մուհիմմաթը հարպիյէ, վէ քիլլիյէթի արապա լար զապթ իթտիքլէրի կիպի բէք չօգտա էսիր ալմըշլար տըր։!

—Թրանսվաալտա Պօէրլէր ղայ ըէթլէրինի արթըրմագտա տըրլար։

—Պօէրլէրին վէնտէրստորբտա աղըր պիր մաղլուպիյէթէ տիւշար օլտուգլարը Լոնտրատան վէրիլէն թէլէկրաֆլար պիլտիրմէքտէ տիր էր։

ԱՒՍՏՐԻԱ.

—

Նայդ—Վինը—Թակէպլաթ կա զէթասընը պէյանընա նազարէն. Աւստրիա օրտուսընը եէնի թօփ լար իլէ սիլահլանտրմագ իշին 140 միլիոն ֆիորին թախսիս իտիլ միշ տիր։ Իլք սէնէսի իշին 35 միլիոն աճէլէթէն իսթէնիլմիշ տիր։

—Իմբէրաթոր Ֆրանց Եսկէֆ Ամ. ման վէլի ահմընը՝ էոնիւմիզտէքի ապրիլտէ Վիէննայա դիյարէթինի արզու իտուպ տավէթտէ պուլըն. մըշ տըր։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

—

Ըէիսի վիքէլա Մ. Բարսվէօ ֆըն Սոֆիատա թիրք քոմիսէր լիք տայրէսինէ վէ պապը պան սօլօսհանէլէրէ զիյարէթլէ Պալքան տա սուլհը ու ասայիշին պագասը իշին հիքիմէթին էլէ ալաճագ թէտպիր վէ սայու զայրէթինտէն պահ։ իթմիշ տիր։

—Սօպրանիյէնին քիշատընտա Ֆէր. Բուէնս հազրէթլէրինինութ գընա ճէվապէն. Յօպրանիյէտէն վէրիլէն թահրիրատա Թիւրքիա հազգնտա հիշ պիր շեյ սէօյլէնմէ միշ տիր։

—Պունտան 3 սէնէ մուգատէմ Քէօսթէն տիլտէն չէթէ իլէ թիւրք թօփրաղընա կէչտի՝ ֆագաթ թա ագիպ օլունարաք Պուլկարիայա իլթիճա իլէ տէրտէսթ վէ 15 սէ նէյլէ մահքիմ օլան Բօբով պու տէֆա թէքրար Սօֆիատա պիր տիվանը հարպ էօնիւնտէ մուհաք քէմմ օլաճագ։

ՐՍԻՍԻԱ

—

«Բէյթէր Լօյտ» կազէթասընը հազարզրնա նազարէն, Ռուսիա. նը Սինօդ մէճլիսի բուհանիսի պի բինճի պրօկուրօրը Մ. Բօպիէտո. նօսձէվ իւզէրինէ սուի գատտ իճ բա օլընմըշ իսէտ. մուաֆֆագ օլընմամըշ տըր։ Բօպիէտոնօսձէվ Բանիսլավիզմ բարթիսինին բէիսի տիր։

—Ռուսիատա պահրը Հաղէզի (կասպիյ ծով) գարատէնիզէ պաղ լամագ իշին պիր գանալ աշմագ իլանը միւզաքքէրէ օլընմագտա տըր։

Պունտան պաշգա թիճարէթճէ պու գանալը էհէմմիյէթինտէն մատտա կէչտիկի մահալլէրի սու. լատաճաղընտան զրատթճատա էհէմ միյէթլի կէօրիւնմէքտէ տիր։

ՉԻՆ

—

Ամերիկատա թապ օլընան Նիւ Եօրք Թայմզ կազէթասընը ալ տըղը մալիւմաթա նազարէն, Ման չուրիա իշին Չին վէ Ռուսիա պէյ նինտէ թանզիմ օլունուպ էլան իմզալանմամըշ օլան շարթնամէյի տիւվէլը էճնէպիյէնին թազիյին տէն տօլայը իմզալանմատաճաղը Չին պէյան իթմիշ տիր։

—Բէքինտէն վէրիլէն թէլէկրաֆ լարա նազարէն, Ռուսիա Մոնկո. լիա վէ Թիւրքիատան հազգնտաքի թալէպլէրինտէն կէրի տուրուպ հաթթա Մանչուրիատա թէշքիլ օլունաճագ իտարէ իւզէրինտէ քոնթրոլ իթմէք իմթիյազլարը. տանտա պալըլարընը պրոպմագ վատ իթմիշ տիր։

—Չինին պազը ճիհէթլէրինտէ էլան տէվամ իտէն գարըշըգլարը զապթ ու թէսքին իշին, Ֆը բանըզ վէ Ալման ասկէրլէրի սէվգ օլընմագտա տըրլար։

—Չինտէքի սիֆֆէրայի էճնէպի յէ քէնտի հիքիմէթլէրինտէն թալիմաթ ու էմր ալմատըգճա հիշ պիր հարաքէթտէ պուլունմա մալարը պապընտա հիքիմաթը մաթպուլէրինտէն իսթարնամէ լէր գապուլ իթմըշլէր տիր։

ԻԹԱԼԻԱ.

—

Նոբոլի լիման ամէլէլէրի ուժու մէն թաթիլի մէշղուլիյէթ իթմիշ լէր։

ՖՐԱՆՍԱ.

—

Մարսիլիա թրամվայ, մէմուրլա րը թաթիլ մէշխուլիյէթլէ գարը. շըգըղա մէյտան վէրմիշլէր. զա. պըթա միւտախէլէյէ մէճպուր օլ մուշ։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ.

—

Ինկիլիզ Բառլըմանը Գրալ ի. շին սէնէվի 500,000 ինկիլիզ լի. բասը, վէ Գրալիչա իշին 100000 լիրա թախսիս իթմիշ տիր։

—Գրալ Էտուարտ պիրինճի տէ ֆա օլարագ Լոնտրատաքի սի. ֆէ բայը էճնէպիյէյի ըէսմէն զապուլ իթմիշ տիր։

—Ինկիլթէրա խարիճիյէ նազը. ըը Լօրտ Լանտստաուն պիր նութգ իրատ իտէրէք, Չինտէ Ռուսիա իլէ ինկիլթէրա պէյնինտէ զուհու րա կէլէն հատիսէնին գաբանմըշ օլտուղու, վէ սէպէպը մէսէլէ օլան մահալլէրտէն հէր իքի տէօվ լէթին ասկէրլէրի կէրի չէքիլմէք լէրինը պիլտիրմիշ տիր։

—Ինկիլիզ Գրալիչասը եալընըզ կիթմիշ տիր Ցանիմարքայա, Գրա լիչա Քօբէնհակա վիսուլինտէ հէմ. չէրէսի (Ռուսիա իմբէրաթօրընըն վալիտէսի) թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ տըր։

ԲՕՐԷՍ.

—

Բօրէա սուլարընտա Ճարոնըն պիր նիւմայիշի պահրիյէ իճրա իտէճէկի ինկիլիզ կապթանը պէյան իտի օրլար։ քէպուլք Ռուս տօնանմասընդն պէր գրամը տախի օլ թարաֆլարա տօղրու կի տէճէք իմիշ։

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ.

—

«Թան» կազէթասընդն Սէլա. նիկէն ալտըղը մալիւմաթա նա. զարէն, Մանասթըր, Տէմիր—Հի. սար Բէրլէկա, Գրաչէվօ, Օխրի. տա վէ Պասթօրիա շէհիրլէրինտէ գէ մահալը սայիրէտտէ մէշհուր Պուլկարլարընը վէ փափապլարընը խանէլէրի թահարրի պանմագտա իմիշ։ Բէք չօք Պուլկար եէնիտէն տերտէսթ օլունուպ, պիր գաչ քի չիտէ գաչմագտա մուաֆֆագ օլմուշ լար։ Թուրթուլանլարտան ռնճագ 1–2 քիշի սէրպէսթ գրագըմը. խանէլէրտէ իճրա օլունան թա. հարրիյաթ նէթիճէսի օլարագ է. հէմմիյէթսիզ շէյլէր էլէ կէչմիշ տիր։

ՏՕՔԹ. ՍԻՄՈՆ ԳՈՒՑՈՒՄՃԵԱՆ

Մանկաբարձ, կնախնտրոյժ եւ մասնագէտ միզային հիւանդութեանց

Որ բաւական ժամանակէ ի վեր Բարիզ կը գտնուէր, բժշկական նորանոր դարմանումներու ուսումնասիրութեանց, եւ յիշեալ ճիւղերու մշակման համար, այժմ վերադարձած ու ֆիլիպէ հաստատուած է, մեծ պողոտային վրայ Նամակատան ճիշդ դէմի փողոցին մէջ։

Հիւանդ կընդունի ամէն օր ժամը 2—6 վերոյիշեալ դարմանատունը։ Հինգշաբթի օրերը միեւնոյն ժամերուն միայն կանայք ձրիաբար կը դարմանուին։

2—6

ԱՅԻՆԷԻ ԼԷԹԱՅԻՖ

(ՊԻՆ ՊԻՐ ԱՏԷՑ)

Եայընըզ լէթայիֆ վէ ֆէյնի էլլէնճէլէրտէն պահս իտէր իշպու քիմիապ բէյտէրբէյ նէյր օլունմա. ղա պայմամրշ տըր։ 20 ճիւղի (160 սահիֆէ) հավի պուլունաճագ պէ հէր ճիլտին ապօնէ պէտէլի Պուլկա րիա իշին 2 Ֆր. վէ խարիճ իշին 2 1/2 Ֆր. տըր։ Հէր հաֆթա 8 սահիֆէտէն իպարէթ պիր ճիւղ նէշր օլունմագտա տըր։

Ապօնէ օլմագ արզու իտէնլէր ա թիտէքի ատրէսէ միւրաճաաթ իթ մէլի տիր։

Ատրէս
Տիրան Փափազեան
Եըլտրզ քապիա վառնա
(Պուլկարիա)

ՄԻՔԱՅԱՅԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

Պիւրմար Տօնտրգօֆ, Սօֆիա

—

Այս նոքահատատ ճաշարանը որ «Էնթէռնասիօնալ» անուն կը կրէ, արեւելեան եւ արեւմտեան ճաշակով ամէն տեսակ կերակուր կը պատրաստէ։ Հոն մաքրութեան մեծ հոգ կը տարուի. գիներն ալ ուրիշ ճաշարաններու բաղդատմամբ աժան են։

Отговорникъ Н. Драгулевъ

П. «Взаимность» Варна